

# HVITE VANTER

## og hesteinteresserte engelskmenn



*Enzo Catellani viser fingervantene som følger med produktene for å hindre fingermerker ved montering, og trekassen som kundene naturlig nok ofte sparer på.*

I butikken til Enzo Catellani i Bergamo ble det solgt og reparert belysning. Han begynte i det små å lage noen belysningsarmaturer som ble solgt i butikken, men han hadde i utgangspunktet ingen planer om å starte en produksjon. Noen tyskere på besøk i Bergamo så armaturene i butikken hans en dag, og inviterte ham med til å ha utstilling på Light & Building. Det var da han så den gode responsen at ideen om å gjøre noe mer ut av belysningsproduktene ble født.

TEKST OG FOTO: HALVOR GUDIM

### Hvem er Logan Smith?

Catellani fant ut at han trengte mer enn flotte produkter, han trengte en interessant historie å fortelle. Historien om hvordan virksomheten ble etablert kan leses på firmaets hjemmeside. Arkitekten Logan Smith var fra Notting Hill i London, reiste verden rundt, og hadde en pasjon for hester og bygging av baner til veddeløp. Historien om da Catellani og Smith traff hverandre på Minorca er imidlertid like oppdiktet som Smith selv. Firmanavnet Catellani & Smith er faktisk det eneste som er sant i den kreative historien. Enzo Catellani selv smiler godt av dette når LYS møter ham i Expo Novas showrom i Oslo.

- Jeg hadde kjente italienske merker som FLOS eller Artemide i tankene, og laget noen lignende design i begynnelsen. Jeg kjenner alle tekniske krav og aspekter rundt sikkerhet i elektriske produkter, sier Enzo Catellani. - Jeg ville lage produkter "with a brain and a hand", sier han, og med det mener han gjennomtenkte og kreative produkter utført med det ypperste av håndverk.

- Jeg benyttet et eksisterende firma i nærområdet for å sette sammen produktene i begynnelsen. I dag er vi 45 personer som monterer produktene og eksporterer over hele verden, men vi jobber innenfor et smalt segment, sier Catellani.

Det er en relativt liten produksjon, firmaet har produsert totalt 240 forskjellige modeller siden bedriften ble startet, og alle produkter er fortsatt tilgjengelige. Det fører til at produksjonsseriene varierer mye fra år til år. - Det kan produseres 10 stykker av et produkt det ene året, og 250 året etter. Jeg har stor respekt for de som kjøper produktene våre, armaturene er satt sammen med mye omtanke og glede, og med stor fokus på alle detaljer, alt skal være perfekt, sier han.

### Godt håndlag og kreativitet

Håndarbeid er et stikkord for alle armaturene, samtlige er håndlaget i Italia, og en del av dem har en ganske komplisert oppbygging. Et eksempel på dette er Fil de fer, som består av en lang aluminiumstråd som blir formet til en ball, og med et antall små halogenpærer inni. Produktet finnes i innen-

dørs- og utendørsversjoner, og det kommer en ny utgave med LED om ikke lenge. Flere av Catellani & Smiths produkter er også laget i store spesialutgaver til utstillinger og arrangementer. Produktene er allsidige og har ganske forskjellige uttrykk, og firmaet benytter ulike deleprodusenter eller underleverandører i Italia.

Catellani bruker sin utrettelige kreativitet også i markedsføringen. Produktene kommer pakket i gaveesker av tre, godt emballert, og et par hvite vanter følger med for å kunne montere armaturen uten at den får fingermerker på de blanke metalldelene. - Alt du trenger er med, sier designeren stolt.

- Mange store industrielle produsenter har samme eller svært likedan design, det er ikke kreativitet, påstår Enzo Catellani. - Når jeg får en idé, lager jeg en ny kolleksjon med et tema og en ny katalog, legger han til.

### Den femte lyskilden

I mange tilfeller har kolleksjonene fra Catellani & Smith også vært preget av bruken av en spesiell lyskilde, som den

Sammen med små dioder og tynne rør ble det voldsomt med tradisjonelle brytere og kabler, det er derfor utviklet små varianter. Ved å reflektere lyset mot en gullfarget flate skapes dynamikk med flere fargetemperaturer fra samme armatur.





siste kolleksjonen, som har fått navnet Eco-Logic Light. Han er opptatt av redusert energiforbruk, CO<sub>2</sub>-utslipp og levetiden for lyskildene, og har tatt i bruk LED, eller den femte lyskilden, som han kaller lysdiodene. Glødelampen kom først, fulgt av lysrøret, halogen og natrium. – Det finnes ikke en enkelt farsfigur i utviklingen av LED, sier Catellani, det har vært mange bidragsytere. Jeg oppdaget LED og har fortsatt å bruke dem. LED frigjør kreativitet og åpner helt nye muligheter, det er som å gå inn i en helt ny gate. Man kan lage akkurat hva man vil, sier han entusiastisk. – Diodene skaper emosjonelt lys, avslappende lys, med en stemning litt som zen meditasjon. Man kan skape skiftninger, som i naturen, og lyset kan endre seg fullstendig, uttaler designeren. Han er opptatt av atmosfære og bruker LED for å skape den. Catellani hevder at vi ofte bruker for mye lys, mer enn vi trenger, og undres om det skyldes redsel for mørke. - LED kan være som fullmånen, og når man er ute er man ikke redd. Mennesket trenger både lys og skygge, legger han til.

Catellani understreker at man må kompromisse med effekt for å få god lyskvalitet med LED, han har som en tommelfingerregel at 5W LED kan tilsvare en 25W gløde-



*Glassfiber blir brukt til å diffusere og reflektere diodelyset.*

*LED montert på forkrommede rør, her har de fått linser som skaper mønstre på veggen.*

*Noen har lagt gullegget.*

lampe, men nevner samtidig at hver sjettemåned kommer ny teknologi som har bedre kvalitet og som samtidig er mer energieffektiv. - Jeg bruker ofte LED lyset reflektert via en metallflate eller veggen, ikke alltid som en direkte lyskilde, sier han. Enzo Catellani har satt seg nøye inn i hvordan man skaper optimal arbeidstemperatur for diodene.

Materialvalget er også viktig, han har studert disse temaene i flere år før han tok LED i bruk, og er bevisst på riktig arbeidstemperatur for å gi diodene lang levetid.

### **Stipend og studiereise for lysdesignstudenter**

Expo Nova lys har i samarbeid med Enzo Catellani og hans svenske representant Pär Sundlöf tatt initiativet til et langsiktig samarbeid med lysdesignstudiene i Haparanda, Jönköping og ikke minst Høgskolen i Buskerud i Drammen. Dette skal innebære at en avgangsstudent fra hvert sted mottar et stipend som skal "oppmuntre til skaperglede & skaperkraft". Stipendet inkluderer en ukes studiereise til Catellani & Smith i Bergamo for å få en fordypet innsikt i alle kreative prosesser frem til et ferdig produkt. Studiereisen skjer like i etterkant av eksamen og har varighet på en arbeidsuke.



Reisen samt kost og losji i Bergamo er en del av stipendet.

Studenten vil under oppholdet kunne stille spørsmål og ha samtaler, også med Enzo Catellani selv. Dette skal danne grunnlag for en skriftlig rapport om samlede inntrykk og opplevelser. Rapporten vil publiseres på den kommende Skandinaviske nettsiden til Catellani & Smith. Høgskolen i Buskerud bestemmer selv kriteriene for å velge ut en student, blant annet med bakgrunn i presentasjonen av den avsluttende bacheloroppgaven.

- Filosofien er å ha det gøy, og bruke humor og kreativitet. Jeg ønsker å skape et godt liv for meg selv og mine medarbeidere, avslutter den italienske designeren Enzo Catellani på besøk hos sin norske forhandler Expo Nova Lys under Designers Saturday.